

Tietoa tutkimukseen osallistuvalla

Olet osallistumassa Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otuksen tekemään tutkimukseen. Tässä selosteessa kuvataan, miten henkilötietojasi käsitellään tutkimuksessa.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit halutessasi keskeyttää tai peruuttaa osallistumisesi tutkimukseen ilman seuraamuksia. Jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen aineiston analyysin aloittamisen jälkeen, voidaan jo tehtyjä analyysejä hyödyntää tutkimuksessa. Selosteen kohdassa 13 kerrotaan tarkemmin oikeuksistasi.

Tätä tietosuojaselostetta voidaan tarpeen mukaan päivittää tutkimuksen aikana.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus sr
Osoite: Lapinrinne 2, 00180 Helsinki

Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otuksen tietosuojavastaava: tietosuoja@otus.fi, puh. 050 367 7259

Yhteyshenkilö/t tutkimusta koskevissa asioissa:

Nimi: Mila Hakanen
Puhelinnumero: 050 345 4024
Sähköpostiosoite: mila.hakanen@otus.fi

2. Tutkimuksen nimi, luonne ja kesto

Tutkimuksen nimi: *Lukiolaisbarometri 2019 -tiedonkeruu*

Lukiolaisbarometri 2019 on kertaluonteinen tiedonkeruu, jonka aineistoa käytetään Lukiolaisbarometri 2019 -tutkimuksessa ja siihen kytkeytyvissä erillisissä tutkimushankkeissa, sekä Otuksen tulevista tutkimus- ja kehittämishankkeissa. Anonymisoitu kyselyaineisto lähetetään myös arkistoitavaksi Yhteiskunnalliseen tietoarkistoon vuoden 2019 loppuun mennessä.

Tiedonkeruu toteutetaan sähköisellä kyselylomakkeella huhti-toukokuussa 2019. Tämän jälkeen alkaa Lukiolaisbarometri 2019 -tutkimuksen analyysivaihe ja marras-joulukuussa 2019 julkaistaan Lukiolaisbarometri 2019 -tutkimusjulkaisu. Erillisten tutkimushankkeiden tuloksia julkaistaan myöhemmin tulevaisuudessa.

3. Tutkimushankkeen kuvaus ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Lukiolaisbarometri 2019 on ensimmäistä kertaa toteutettava valtakunnallinen tiedonkeruu, joka tuottaa tietoa lukiolaisten opinnoista, elämästä ja arjesta. Kohderyhmänä ovat Suomessa yleissivistävässä toisen asteen koulutuksessa olevat opiskelijat pois lukien aikuiskoulutus. Jatkossa mahdollisesti toistuvana tiedonkeruuna Lukiolaisbarometri mahdollistaa myös aikasarjojen luomisen.

Lukiolaisbarometri toteutetaan verkostohankkeena, jossa Otus yhdessä yhteistyötahojen kanssa tuottaa teemallisia tutkimusraportteja tieteelliseen tutkimukseen, julkiseen keskusteluun sekä lukioiden sisäiseen kehittämiseen. Aineisto tullaan myös tallentamaan myöhemmin anonymisoituna muiden tutkijoiden sekä korkeakoulujen vapaaseen käyttöön Yhteiskuntatieteellisen tietoarkistoon.

Vuoden 2019 aineistosta tuotetaan avoimesti saatavissa oleva sähköinen tutkimusjulkaisu Lukiolaisbarometri 2019, jossa kyselyn keskeiset tulokset raportoidaan erilaisten taustamuuttujien osalta. Raportti sisältää myös erilaisia asiantuntijakirjoituksia mm. lukiolaisten jatko-opiskelusuunnitelmista ja hyvinvoinnista. Kerättävästä aineistosta toteutetaan lisäksi tieteellisiä artikkeleita. Aineistosta tehdään myös erillisissä tutkimushankkeissa yleishyödyllisiä selvitysluonteisia raportteja.

Lukiolaisbarometrin tiedonkeruu toteutetaan avoimen linkin kautta sähköisellä kyselylomakkeella. Tutkittavilta kerätään kyselylomakkeen avulla henkilötietoja (ks. kohta 6), joista henkilö voidaan välillisesti tunnistaa. Näitä tietoja käytetään tutkimuksessa vain taustatietoina, eikä tutkimukseen osallistuneita henkilöitä voida tunnistaa tutkimusraporteista tai julkaisuista.

Lisäksi tutkimuksessa kerätään osanottajien henkilö- ja yhteystietoja palkintojen arpomista varten. Nämä tiedot kerätään toisistaan erillään. Arvontaa varten annettuja tietoja ei käytetä itse tutkimuksessa eikä niitä yhdistetä annettuihin vastauksiin. Tiedot tuhotaan heti, kun arvonta on suoritettu, viimeistään kesäkuun 2019 loppuun mennessä.

4. Tutkimuksen vastuullinen johtaja ja tutkimuksen suorittajat

Otuksen toimitusjohtaja Mila Hakanen toimii tiedonkeruun ja tutkimuksen vastuullisena johtajana. Hänet tavoitat sähköpostilla toiminnanjohtaja@otus.fi ja puhelimitse 050 345 4024.

Lukiolaisbarometrin toteuttamisesta vastaavat hankkeeseen nimetyt Otuksen tutkijat ja tutkimusavustajat. Vain hankkeeseen nimetyillä Otuksen tutkijoilla on pääsy kyselytutkimuksen aineistoon ja sen perusteella muodostuvaan henkilörekisteriin.

5. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen artiklan 6 mukainen käsittelyperuste on yleinen etu tieteellistä tutkimusta varten (6e) ja tutkittavan suostumus (6a).

6. Tutkimusaineiston sisältämät tiedot ja erityiset henkilötietoryhmät (”arkaluonteiset henkilötiedot”)

Tutkimuksessa sinulta kysytään seuraavia tietoja, joiden avulla välillinen tunnistaminen on mahdollista. Tiedot eivät siis suoraan paljasta henkilöllisyyttäsi, mutta ne yhdessä voivat välittää sen tutkijoille. Kerättävät tiedot:

- sukupuoli
- syntymävuosi / ikä
- äidinkieli
- kansalaisuus
- lukio
- opiskeluvuosi
- opiskelupaikkakunta
- asuinpaikan postinumero
- perhetausta

Voit myös itse kertoa avovastauksissa tietoja, joista sinut on mahdollista välillisesti tunnistaa.

Kyselyn lopuksi sinulta kysytään, haluatko osallistua arvontaan. Yhteystietosi luonnollisesti voivat olla suoria tunnistetietoja.

Tutkimuksessa kerätään ja käsitellään myös alla lueteltuja erityisiä henkilötietoryhmiä (arkaluonteisia henkilötietoja) tutkittavien suostumuksella (EU:n yleinen tietosuojasetus, artikla 9, kohta 2a).

- X Rotu tai etninen alkuperä
- X Yhteiskunnallinen, poliittinen tai uskonnollinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys
- X Terveystila, sairaus, vamma tai hoitotoimenpiteet
- X Seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen
- [] Rikollinen teko, rangaistus tai muu rikoksen seuraamus
- X Sosiaalihuollon tarve tai saadut sosiaalihuollon palvelut, tukitoimet ja muut etuudet

7. Lähteet, joista henkilötietoja kerätään ja henkilötietojen yhdistäminen

Tutkimuksessa henkilötietojasi kerätään kyselylomakkeella omalla suostumuksellasi. Tietojen antaminen kysymyksiin vastaamalla on vapaaehtoista. Antamiasi tietoja ei yhdistetä muihin mahdollisiin sinua koskeviin aineistoihin tai henkilötietoihin. Tutkimuksessa käsitellään siis ainoastaan tällä nimenomaisella kyselylomakkeella antamiasi henkilötietoja ja niitäkin vain tässä rekisteriselosteessa mainituin tavoin.

8. Tietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Henkilötietoja ei missään vaiheessa luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolisille tahoille.

9. Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei luovuteta EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle.

10. Automaattinen päätöksenteko ja profilointi

Automaattisia päätöksiä ei tehdä.

11. Henkilötietojen suojaaminen

Tutkimuksessa kerättyjä tietoja käsitellään luottamuksellisesti tietosuojalainsäädännön edellyttämällä tavalla. Henkilötietojen suojaamiseksi käytetään seuraavia suojatoimia:

- Tutkimusaineisto hävitetään, siirretään arkistoitavaksi tai sen tiedot muutetaan sellaiseen muotoon, ettei tutkittava ole niistä tunnistettavissa, kun henkilötiedot eivät enää ole tarpeen tutkimuksen suorittamiseksi tai sen tulosten asianmukaisuuden varmistamiseksi.
- Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot suojataan käyttäjätunnuksella, ja niihin on pääsy vain hankkeeseen nimetyillä tutkijoilla.
- Manuaalinen aineisto säilytetään lukitussa tilassa ja siihen on pääsy vain asianosaisilla.
- Tulokset esitetään niin, että tunnistetiedot on poistettu tai anonymisoitu.

12. Henkilötietojen ja tutkimusaineiston käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Arvonnasta muodostuva henkilörekisteri hävitetään arvonnin jälkeen, viimeistään kesäkuun 2019 loppuun mennessä.

Kerätty tutkimusaineisto luovutetaan anonymisoituna eli ilman tunnistetietoja, jolloin yksittäistä henkilöä ei voida tunnistaa aineistosta, Otuksen kanssa yhteistyötä tekeville tutkijoille ja asiantuntijoille, jotka analysoivat aineistoa ja kirjoittavat tuloksista Lukiolaisbarometri 2019 - tutkimusjulkaisuun. Anonymisoitu aineisto jää heille julkaisun tuottamisen jälkeen hyödynnettäväksi tutkimus- ja kehittämistyössä. Kerätty tutkimusaineisto myös arkistoidaan Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon anonymisoituna vuoden 2019 loppuun mennessä. Suostumus aineistojen luovuttamiseksi arkistoitavaksi ja Otuksen ulkopuoliseen käyttöön kysytään kyselylomakkeella vielä erikseen.

Kerätty tutkimusaineisto jää muutoin Otuksen käyttöön ja sitä hyödynnetään tulevina vuosina Otuksen erilaisissa tutkimus- ja kehittämishankkeissa. Aineisto tallennetaan tietoturvallisesti, salasanoin suojatulle Otuksen sähköiselle verkkolevyille, johon on pääsy vain kuhunkin tutkimushankkeeseen nimetyillä tutkijoilla. Aineisto hävitetään lopullisesti, kun sen säilyttämiselle ei ole enää tutkimuksellisia perusteita.

13. Mitä oikeuksia sinulla on tutkittavana ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Suostumuksen peruuttaminen (tietosuoja-asetuksen 7 artikla)

Sinulla on oikeus peruuttaa antamasi suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritetun käsittelyn lainmukaisuuteen.

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi hankkeessa ja mitä henkilötietojasi hankkeessa käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista seuraavissa tapauksissa:

- a) henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin
- b) peruutat suostumuksen, johon käsittely on perustunut, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta
- c) vastustat käsittelyä (kuvaus vastustamisoikeudesta on alempana) eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä
- d) henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti; tai
- e) henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen, jos kyseessä on jokin seuraavista olosuhteista:

- a) kiistät henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden
- b) käsittely on lainvastaista ja vastustat henkilötietojen poistamista ja vaadit sen sijaan niiden käytön rajoittamista
- c) Otus ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta sinä tarvitset niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi
- d) olet vastustanut henkilötietojen käsittelyä (ks. tarkemmin alla) odottaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeudet perusteet rekisteröidyn perusteet.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (tietosuoja-asetuksen 20 artikla)

Sinulla on oikeus saada Otukselle toimittamasi henkilötiedot jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää kyseiset tiedot toiselle rekisterinpitäjälle Otuksen estämättä, jos käsittelyn oikeusperuste on suostumus tai sopimus, ja käsittely suoritetaan automaattisesti.

Kun käytät oikeuttasi siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, sinulla on oikeus saada henkilötiedot siirrettyä suoraan rekisterinpitäjältä toiselle, jos se on teknisesti mahdollista.

Vastustamisoikeus (tietosuoja-asetuksen 21 artikla)

Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojesi käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun. Tällöin Otus ei voi käsitellä henkilötietojasi, paitsi jos se voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet ja vapaudet tai jos se on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi. Otus voi jatkaa henkilötietojesi käsittelyä myös silloin, kun sen on tarpeellista yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalain säädettyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki

Vaihde: 029 56 66700

Faksi: 029 56 66735

Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi